

Distribution of characteristics of an subject forming transformation "reduction" in behavioural heuristics in semantic structure {P...p...Q...}

Abstract: The heuristics are presented, in which the subject acts upon the object with transformation "reduction". The main characteristics of the subject are established, giving rise to transformation "reduction" addressed to an object.

Author information:

Georgi Lambadjiev

Prof. Dr.

Academic of

the Bulgarian Academy of Sciences and Arts

✉ georgilam@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

psychology, set, behavioral heuristics, reduction

Целта на статията е да се представят основни преобразувания, които характеризират главна съставка (P_1) на установката на субект, формираща главно преобразуване (p_1) „намаляване“. Това преобразуване е идентифицирано в евристики Е, сентенции С и е обобщено чрез тяхното перифразиране П като поведенчески евристики.

За целта са анализирани семантични структури {P...p...Q...} на поведенчески евристики. Те включват една или множество характеристики {P} на установката на субект P и една или множество характеристики {p} на преобразуване p, с което субектът въздейства върху обект, който притежава една или множество характеристики {Q}.

С: “Глупаците ненавиждат умните...” (древноиндийска).

П: Разграничаващите (P_1) изключено (глупаците) (P_2) аналогизирано (p_2) **намаляват** (ненавиждат) (p_1) разграничаващите (умните) (Q_1).

С: “Думата съдържа от теб, е твой роб ...” (Ш. Хафиз).

П: Аналогизирането (думата) (P_1) изключена (P_2) аналогизирано (p_2) **намалява** (подчинява) (p_1) слято (себе си) (Q_1).

С: “Всеки шейх се моли за себе си” (кюрдска).

П: Аналогизирано (P_2) увеличеният (шейхът) (P_1) аналогизирано (p_2) **намалява** (моли се) (p_1) слято (за себе си) (Q_1).

С: “В петдесетте години силите на човека се изчерпват от година на година, в шестдесетте – от месец на месец, в седемдесетте – от ден на ден, а в осемдесетте – от час на час” (китайска).

П: Трансформирането (P_1) увеличено (старостта) (P_2) **намалено** (p_1) намалява (силно намалява) (p_2) пораждането (енергетичността) (Q_1).

С: “... Лошият син ще унижи името на добрия баща” (кюрдска).

П: Породеният (синът) (P_1) инвертиран (лош) (P_2) аналогизирано (p_2) **намалява** (унижава) (p_1) пораждащият (бащата) (Q_1) породен (добър) (Q_2).

С: “Който няма гащи, се смее на оня, който ходи със скъсани гащи” (турска).

С: “Присмял се хърбел на щърбел” (българска).

П: Трансформираният (пострадалият) (P_1) увеличено (P_2) аналогизирано (p_2) **намалява** (осмива) (p_1) трансформирания (пострадалия) (Q_1) намалено (Q_2).

С: “Срамът става толкова по-малък, колкото е по-голям порокът” (Шилер).

П: Ако инвертирането (порокът) (P_1) е увеличено (P_2), то **намалява** (p_1) увеличено (силно) (p_2) аналогизираното (Q_2) намаляване (срамът) (Q_1).

Е: “На мястото, където всички се изморяват, трябва да се построи веднага керван-сарай” (турска).

П: Ако увеличено (P_1) увеличено (всички) (P_2) **намаляват** (уморяват се) (p_1) на включено (място) (Q_1), то породи (създай) (I_1) компенсатор (място за одих) (M_1).

С: “Лакомията замъглява разума” (арабска).

П: Включването (P_1) увеличено (лакомията) (P_2) **намалява** (p_1) разграничителя (разума) (Q_1).

С: “Гладът заглушава всички чувства” (тамилска).

П: Включването (P_1) отстранено (гладът) (P_2) **намалява** (p_1) присъединяването (привързаността) (Q_1).

С: “Когато скръбта се всели у хората, добродетелите намаляват” (Б. Спиноза).

П: Аналогизираното (P_2) отстраняване (скръбта) (P_1) **намалява** (p_1) пораждането (добродетелите) (Q_1).

С: “Сърцето винаги оглушава ума” (Ларошфуко).

П: Аналогизираното (P_2) отстраняване (стресът) (P_1) **намалява** (p_1) разграничаването (ума) (Q_1).

С: “Високите места правят ... нищожните по-нищожни” (Лабрюйер).

П: Увеличеното (високото) (P_1) присъединено (място) (P_2) **намалява** (отслабва) (p_1) намаленото (слабото) (Q_1).

С: “Твърдостта на слабия противник отслабва силния противник” (японска).

П: Уравновесеността (твърдостта) (P_1) на намаления (слабия) (P_2) **намалява** (обезсилва) (p_1) увеличения (силния) (Q_1).

Е: “Който иска лоша работа, нека плати за нея в аванс” (италианска).

П: Замяна (възнаграждение) (P₁) отстранено (предварително) (P₂) **намалява** (влошава) (p₁) трансформирането (работата) (Q₁).

С: “Лакомията замъглява разума” (арабска).

П: Включването (P₁) увеличено (лакомията) (P₂) **намалява** (p₁) увеличеното (Q₂) аналогизиране (разума) (Q₁).

С: “Глупак е онзи, който се отнася с пренебрежение към своя противник” (Г. Роленхаген).

П: Разграничаващият (P₁) намалено (глупакът) (P₂) **намалява** (пренебрегва) (p₁) инвертирания (врагът) (Q₁) слят (свой) (Q₂).

С: “Всяка ревност подкопава достойнството...” (Г. Келер).

П: Аналогизираното (P₂) отстраняване (ревността) (P₁) **намалява** (p₁) аналогизираното (Q₂) копиране (достойнство) (Q₁).

С: “Гладът заглушава всички чувства” (тамилска).

П: Включването (P₁) отстранено (гладът) (P₂) **намалява** (p₁) присъединяване (чувства) (Q₁) увеличено (Q₂) увеличени (всички) (Q₃).

С: “Този който ме одумва тайно, се бои от мен...” (китайска).

П: Ако слетият (субектът) (P₁) аналогизирано (p₂) **намалява** (охулва) (p₁) отстранено (тайно) (p₃) включвания (теб) (Q₁), то слетият (субектът) (L₁) аналогизирано (l₂) отстранява (страхува се) (l₁) от включващия (теб) (M₁).

С: “... Развратниците (ненавиждат) – верните жени” (древноиндийска).

П: Инвертираните (развратниците) (P₁) аналогизирано (p₂) **намаляват** (ненавиждат) (p₁) уравновесените (верните жени) (Q₁).

С: “Голият се присмива на разсъблечения” (таджикска).

С: “Падналият се смее на спъналия се” (казахска).

С: “Слепият се присмива на кривогледия” (бурятска).

С: “Присмял се хърбел на щърбел” (българска).

П: Инвертираният (P₁) аналогизирано (p₂) **намалява** (надсмива се над) (p₁) трансформирания (влошения) (Q₁).

С: “... Порочните (ненавиждат) добродетелните” (древноиндийска).

П: Инвертираните (порочните) (P₁) аналогизирано (p₂) **намаляват** (ненавиждат) (p₁) аналогизирано (Q₂) копираните (благородните) (Q₁).

Е: “На обидите отговаряйте с презрение и горда студенина или само с една на място и спокойно казана дума” (С. Руде).

П: Ако отстранен (P₁) аналогизирано (p₂) **намалява** (обижда, унижава) (p₁) включено (теб) (Q₁), то аналогизирано (l₂) изключи (презирай) (l₁) отстранения (чуждия) (M₁).

С: “От началото децата носят бедност ...” (ливанска, арабска).

С: “Ако в една врата влиза потомство, често от другата излиза състояние” (тайти).
 П: Пораждането (потомството) (P_1) **намалява** (p_1) включеното (състоянието) (Q_1).

С: “... Умният човек знае, че е глупак” (Шекспир).
 С: “Колкото е по-богата у човека фантазията, толкова по-бедно си се представя” (немска).

П: Разграничаващият (умният) (P_1) **намалява** (p_1) сято (себе си) (Q_1).

С: “Дето гърми големият тъпан, малкият не се чува” (българска).
 П: Увеличеното (голямото) (P_1) **намалява** (потиска) (p_1) намаленото (малкото) (Q_1).

С: “Тъгата и мъката съкращават живота” (турска).
 С: “Здравето на човека е като желязото: употребяваш го – изхабява се ...” (Катон Стари).

П: Трансформирането (работата) (P_1) **намалява** (p_1) пораждането (живота) (Q_1).

С: “Злината съкращава живота” (Низами).

П: Инвертираното (злината) (P_1) **намалява** (p_1) поражданото (живота) (Q_1).

С: “Тютюнът ... отслабва ума ...” (Балзак).

П: Инвертирането (пушенето) (P_1) **намалява** (p_1) разграничаването (ума) (Q_1).

С: “Очи от очи се срамуват” (българска).

П: Копирането (погледът) (P_1) **намалява** (засрамва) (p_1) копирането (погледът) (Q_1) отстранен (чужд) (Q_2).

Е: “Когато врагът потрива ръце, дошъл е твоя час! Дай воля на своите!” (С. Лец).

П: Ако инвертираният (врагът) (P_1) **намалява** (омаловажава) (p_1) включено (теб) (Q_1), то трансформирай (победи) (I_1) инвертирания (врага) (M_1).

С: “На гладния стомах набожността му е кратка” (английска).

П: Включеното (P_1) отстранено (гладният) (P_2) **намалява** (p_1) аналогизираното (Q_2) увеличаване (набожността) (Q_1).

С: “Човек обича да се смее. Над други” (немска).

П: Слетият (субектът) (P_1) аналогизирано (p_2) **намалява** (надсмива се) (p_1) над отстранените (другите) (Q_1).

Табл.1

Разпределение на основни преобразувания, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразуване p_1 = „намаляване“ при семантична структура $\{P...p...Q...\}$

Главно преобразуване p_1	Главна характеристика P_1 на субект P , която е представена чрез основно преобразуване	Брой на евристики с главни характеристики P_1, p_1 и Q_1
	Пораждане	2
	Включване	5

Намаляване	Присъединяване	0
	Сливане	2
	Компенсиране	0
	Разграничаване	3
	Отстраняване	4
	Изключване	0
	Ликвидиране	0
	Копиране	1
	Аналогизиране	1
	Адаптиране	0
	Увеличаване	4
	Уравновесяване	1
	Намаляване	0
	Трансформиране	3
	Заменяне	1
Инвертиране	7	
Общо	34	

Табл.2

Разпределение на връзки на основни преобразувания от хомеостазната и проясняващата скали, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразуване $r_1 =$ „намаляване“ при семантична структура {P...p...Q...}

Основни изводи

1. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразуване „намаляване“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основно преобразуване от проясняващата скала.
2. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразуване „намаляване“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основни преобразувания, които са разположени в негативната полускала на проясняващата скала или в позитивната полускала на хомеостазната скала.
3. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразуване „намаляване“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основно преобразуване „инвертиране“ или „включване“.